

Titulació	Tipus	Curs
Antropologia Social i Cultural	OB	3

Professor/a de contacte

Nom : Laia Narciso Pedro

Correu electrònic : laia.narciso@uab.cat

Equip docent (extern a la UAB)

A determinar

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

No té prerequisits.

Objectius

Assignatura de tercer any del Grau en Antropologia Social i Cultural, s'imparteix durant el primer semestre i forma part de la matèria Àmbits temàtics generals de l' Antropologia, i a més a més forma part del Minor d'Estudis de Gènere, de caràcter interdisciplinari i transversal, coordinat per la Facultat de Filosofia i Lletres, que té els següents objectius:

- Desenvolupar la teoria antropològica i l'anàlisi de la diversitat cultural en els sistemes de sexe/gènere.
- Identificar la variabilitat dels sistemes sexe/gènere en les diferents cultures
- Aplicar el coneixement antropològic a problemes socioculturals actuals, vinculats amb als debats sobre els sistemes sexe/gènere
- Comprendre les construccions socioculturals vinculades al sexe, gènere i identitat.

Resultats d'aprenentatge

- CM20 (Avaluar fenòmens contemporanis amb l'ús de conceptes, teories i mètodes dels camps temàtics especialitzats en antropologia.) Avaluar fenòmens contemporanis amb l'ús de conceptes, teories i mètodes dels camps temàtics especialitzats en antropologia.
- CM21 (Compilar coneixements relacionats amb temàtiques especialitzades de l'antropologia per fer-los servir en la transmissió d'informació.) Compilar coneixements relacionats amb temàtiques especialitzades de l'antropologia per fer-los servir en la transmissió d'informació.
- KM21 (Identificar les propostes teòriques dels camps temàtics especialitzats en antropologia per a la

comprensió dels fenòmens o problemàtiques socials i culturals.) Identificar les propostes teòriques dels camps temàtics especialitzats en antropologia per a la comprensió dels fenòmens o problemàtiques socials i culturals.

- KM23 (Identificar les aportacions de les àrees especialitzades de l'antropologia per afrontar reptes contemporanis.) Identificar les aportacions de les àrees especialitzades de l'antropologia per afrontar reptes contemporanis.
- KM24 (Contrastar informació relacionada amb casos pràctics d'intervencions en diversos contextos i àmbits temàtics especialitzats de l'antropologia.) Contrastar informació relacionada amb casos pràctics d'intervencions en diversos contextos i àmbits temàtics especialitzats de l'antropologia.
- SM27 (Explicar els desenvolupaments interdisciplinaris actuals en els àmbits antropològics especialitzats per a analitzar el coneixement de contextos locals i globals.) Explicar els desenvolupaments interdisciplinaris actuals en els àmbits antropològics especialitzats per a analitzar el coneixement de contextos locals i globals.
- SM28 (Aplicar les conceptes, mètodes i teories dels camps temàtics especialitzats en antropologia a la interpretació de les problemàtiques actuals.) Aplicar les conceptes, mètodes i teories dels camps temàtics especialitzats en antropologia a la interpretació de les problemàtiques actuals.
- SM29 (Fer servir el corpus etnogràfic en els àmbits antropològics especialitzats per a la crítica cultural i la reflexió sobre problemes complexos.) Fer servir el corpus etnogràfic en els àmbits antropològics especialitzats per a la crítica cultural i la reflexió sobre problemes complexos.

Continguts

Els continguts d'aquesta assignatura s'estructuren en tres blocs temàtics. El primer bloc aborda els fonaments teòrics de l'antropologia del gènere, des dels seus orígens als anys 70 fins a les tensions entre feminisme i antropologia, destacant la crítica a l'atno-androcentrisme, el reconeixement del paper de les dones en les societats estudiades i la consolidació d'una antropologia feminista. També s'hi analitzen els avenços teòrics sorgits als anys 90 -tant des d'enfocaments interpretatius com sociocrítics- i s'incorpora una unitat específica sobre la violència de gènere com a problemàtica clau contemporània, en consonància amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible i els marcs normatius actuals. El segon bloc se centra en l'epistemologia i l'etnografia feminista, posant en qüestió el paradigma positivista mitjançant la defensa d'un coneixement situat, reflexiu i èticament compromès. S'hi aborden debats clàssics sobre l'existència d'una metodologia i una etnografia feministes, així com les aportacions des del Sud Global i la necessitat d'una antropologia encarnada, dialògica i autoetnogràfica. Finalment, es proposa un tercer bloc orientat a l'aplicació de l'antropologia del gènere en les polítiques públiques, amb un enfocament professionalitzador que connecta amb altres espais formatius del grau i dona resposta als reptes socials actuals.

I. Gènere, antropologia i feminisme: la tensió productiva. De la naturalització de la diferència al qüestionament de la desigualtat.

II. Etnografia feminista: diàlegs i reflexions des d'aproximacions actuals.

III. Gènere, política pública i intervenció social.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Classe magistral del professorat i experts convidats	30	1,2	
Lectures, anàlisi, preparació i redacció de treballs individuals i grupals i estudi	18	0,72	
Tutories individuals i/o grupals (presencials i/o virtuals)	2	0,08	

Estudi de materials i preparació proves	16	0,64
Activitats, visionats i conferències en gran grup	20	0,8

El protagonista del procés d'ensenyament-aprenentatge és l'alumnat, i sota aquesta premisa s'ha dissenyat una metodologia basada en el treball continu, i per tant l'assistència és important en aquesta assignatura. El seguiment de l'assignatura requereix de la implicació activa en l'aprenentatge i responsabilitat en tot el procés.

El Campus Virtual (CV) és l'espai oficial de comunicació de l'assignatura. És responsabilitat de l'alumnat entrar al CV i tenir actualitzat el seu perfil de correu electrònic per estar informat de les notícies i informacions que es vagin penjant durant el curs.

La metodologia implica el treball continuat a través de:

- Estudi i treball personal: recerca d'informació, ampliació del temari, lectura comprensiva de textos de lectura obligatòria, realització d'esquemes, mapes conceptuals i resums dels diferents materials treballats dins i fora l'aula.
- Classes teòriques i pràctiques dirigides per la professora: classes magistrals, aula invertida i ús de material audiovisual.
- Seminari de discussió de textos: sessions de debat de les lectures obligatòries i participació individual i/o en grup.
- Elaboració i presentació de treballs: cerca de documentació; elaboració, redacció i presentació de treballs; elaboració i presentació pública dels treballs.

TUTORIES: Atenció a l'alumnat en tutories al despatx (o virtuals en casos justificats acordats prèviament), individuals o en grup. Els horaris d'atenció al despatx se'an indicats per la professora el primer dia a classe i estaran disponibles al CV.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè l'alumnat completi les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Projecte individual	30%	20	0,8	CM20, CM21, KM24, SM27, SM29
Lectures y activitats d'aula	20%	14	0,56	CM21, KM21, KM23, KM24, SM28, SM29
Prova escrita individual	35%	20	0,8	CM20, CM21, KM21, KM23, KM24, SM28
Conferències i activitats de síntesi	20%	10	0,4	CM20, KM23, KM24, SM28

AVALUACIÓ CONTINUADA

L'avaluació de l'assignatura s'entén com un procés continu i progressiu que s'estén al llarg de tot el període lectiu. A l'inici del curs es facilitarà el calendari de les activitats d'avaluació. Les instruccions específiques de cada activitat, els formats de realització i lliurament, i les rúbriques o els criteris detallats d'avaluació es publicaran al Campus Virtual.

L'avaluació continuada es desenvoluparà a partir de les activitats següents:

- Prova escrita individual (35% de la nota final)

Es realitzarà una prova escrita individual sobre els continguts teòrics, conceptuals, etnogràfics i aplicats treballats al llarg de l'assignatura. La prova podrà incloure preguntes de desenvolupament, preguntes breus, anàlisi de casos, textos o altres materials, així com exercicis d'aplicació dels conceptes i les perspectives treballats durant el curs.

- Projecte individual d'anàlisi i intervenció aplicada amb perspectiva de gènere (30% de la nota final)

L'alumnat elaborarà un projecte individual centrat en una problemàtica contemporània relacionada amb els continguts de l'assignatura. El projecte haurà de combinar l'anàlisi del problema seleccionat amb una proposta de caràcter aplicat adreçada a un context, institució, servei, col·lectiu o actor concret.

- Lectures i activitats d'anàlisi a l'aula (20% de la nota final)

Al llarg del curs es realitzaran activitats vinculades a les lectures obligatòries i als debats teòrics i etnogràfics de l'assignatura. Aquestes activitats podran combinar la preparació prèvia dels textos, la discussió en grup, el comentari crític i exercicis individuals o col·lectius d'anàlisi i aplicació conceptual realitzats a l'aula.

Les lectures obligatòries estaran disponibles al Campus Virtual.

- Conferències i activitats d'anàlisi i síntesi (15% de la nota final)

L'assignatura inclourà almenys dues conferències o sessions amb investigadores, professionals o representants d'entitats vinculades als àmbits temàtics de l'assignatura. L'assistència a aquestes sessions és obligatòria. Les absències només es podran compensar quan estiguin degudament justificades, mitjançant l'activitat alternativa que determini el professorat.

Per superar l'assignatura cal obtenir una qualificació final mínima de 5 sobre 10, resultat de la mitjana ponderada de les diferents activitats d'avaluació.

REVISIÓ DE LES QUALIFICACIONS

En el moment de realització de cada activitat d'avaluació, el professorat informarà l'alumnat, a través del Campus Virtual, del procediment i de la data de revisió de les qualificacions.

QUALIFICACIÓ DE «NO AVALUABLE»

L'estudiant rebrà la qualificació de «No avaluable» sempre que hagi realitzat o lliurat activitats d'avaluació que representin un 30% o menys de la qualificació final de l'assignatura.

RECUPERACIÓ

Podrà optar a la recuperació l'alumnat suspès que compleixi els criteris per ser avaluable i hagi obtingut una qualificació final mínima de 3,5 sobre 10.

La prova escrita individual i el projecte individual d'anàlisi i intervenció aplicada amb perspectiva de gènere seran recuperables. Les característiques i el procediment de les activitats de recuperació seran especificats pel professorat.

Les activitats de lectura i anàlisi desenvolupades a l'aula i les activitats vinculades a les conferències no són recuperables, atès el seu caràcter continu i la seva vinculació al desenvolupament de les sessions del curs.

Les activitats d'avaluació en què s'hagi produït una irregularitat acadèmica no seran recuperables.

AVALUACIÓ ÚNICA

L'avaluació única permetrà acreditar els mateixos resultats d'aprenentatge que l'avaluació continuada i consistirà en les evidències següents:

- Prova escrita individual (50% de la nota final)

La prova avaluarà els continguts teòrics, conceptuals, etnogràfics i aplicats de l'assignatura, incloses les lectures obligatòries. Podrà incloure preguntes de desenvolupament, preguntes breus, anàlisi de casos, textos o altres materials i exercicis d'aplicació conceptual.

- Projecte individual d'anàlisi i intervenció aplicada amb perspectiva de gènere (30% de la nota final)

El projecte tindrà les mateixes finalitats i criteris generals que el projecte de l'avaluació continuada. El producte podrà adoptar els diferents formats previstos per a aquesta activitat i es lliurarà en la data establerta per a l'avaluació única. Les pautes específiques i la rúbrica d'avaluació estaran disponibles al Campus Virtual.

- Prova oral d'anàlisi i aplicació (20% de la nota final)

Consistirà en l'anàlisi i la discussió d'un cas, text, material o problemàtica vinculada als continguts, les lectures i les perspectives teòriques de l'assignatura.

Les tres evidències de l'avaluació única es realitzaran o lliuraran en la data, hora i lloc establert al campus virtual.

Per superar l'assignatura cal obtenir una qualificació final mínima de 5 sobre 10, resultat de la mitjana ponderada de les tres evidències d'avaluació.

S'aplicarà el mateix sistema de recuperació que per a l'avaluació continuada, adaptat a les activitats pròpies d'aquesta modalitat. La prova escrita individual, el projecte individual d'anàlisi i intervenció aplicada i la prova oral d'anàlisi i aplicació seran recuperables.

S'aplicarà el mateix criteri de «No avaluable» que per a l'avaluació continuada.

La revisió de la qualificació final seguirà el mateix procediment que per a l'avaluació continuada.

ALUMNAT D'INTERCANVI

L'estudiantat d'intercanvi que sol·liciti avançar una prova d'avaluació haurà de presentar al professorat un document escrit de la seva universitat d'origen que justifiqui la sol·licitud.

IRREGULARITATS EN LES ACTIVITATS D'AVALUACIÓ

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, aquest acte serà qualificat amb un 0, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final de l'assignatura serà 0.

ÚS DE LA INTEL·LIGÈNCIA ARTIFICIAL

Per a aquesta assignatura, es permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) exclusivament en tasques de suport, com la cerca bibliogràfica o d'informació, la correcció de textos o les traduccions. L'estudiant haurà d'identificar clarament quines parts han estat generades amb aquesta tecnologia, especificar les eines emprades i incloure una reflexió crítica sobre com aquestes han influït en el procés i el resultat final de l'activitat.

La no transparència de l'ús de la IA en una activitat avaluable es considerarà falta d'honestetat acadèmica i pot comportar una penalització parcial o total en la nota de l'activitat, o sancions majors en casos de gravetat.

Bibliografia

Bibliografía general

- Abu-Lughod, Lila (2019). ¿Puede haber una etnografía feminista? a Alhena Caicedo (Ed.), *Antropología y feminismo* (pp.15-48). Popayán-Colombia: Asociación Colombiana de Antropología.
- Aixelà, Yolanda (2005). *Género y antropología social*. Sevilla: Editorial Doble J.
- Ardener, Shirley (1985). The Social Anthropology of Women and Feminist Anthropology. *Anthropology Today*, 1(5), 24-26.
- Cortés, Almudena i Manjarres, Josefina (Eds.). (2018). *Género, migraciones y derechos humanos*. Edicions Bellaterra.
- García-Santesmases, Andrea (2026) Un nuevo contrato sexual. Placer y poder en la industria del deseo femenino. Ed. Ariel.
- Gregorio Gil, Carmen, González Herminia i Martínez-Pozo, Lola (2026). *Antropología Feminista: abrazar saberes, compartir horizontes*. Ed. Comares.
- Essed, Philomena; Goldberg, David Theo and Kobayashi, Audrey (2009). *A companion to Gender Studies*. Oxford: Wiley-Blackwell.
- Esteban, Mari Luz i Agulló, Miren (Eds.) *La antropología feminista como desafío*. Bellaterra edicions.
- Harris, Olivia i Young, Kate (1979). *Antropología y feminismo*. Barcelona: Editorial Anagrama.
- Héritier, Françoise (1991). La sangre de los guerreros y la sangre de las mujeres. *Alteridades*, (2), 92-102.
- Jabardo, Mercedes i Ródenas, Beatriz (2017). Más allá de las dicotomías. Un análisis de la actividad del trenzado en la diáspora senegalesa desde el feminismo negro. *Revista Española de Sociología*, 26 (3), 373-384.
- Lamas, Marta (comp.). *El género. La construcción cultural de la diferencia sexual*. Universidad Autónoma de México.
- Lewin, Ellen (Ed.). (2006). *Feminist Anthropology. A Reader*. Blackwell Publishing.
- Martín Casares, Aurelia (2006). *Antropología del género: Culturas, Mitos y Estereotipos sexuales*. Madrid: Cátedra.
- Mead, Margaret (1972 [1968]) "La educación del niño samoano", en *Adolescencia, sexo y cultura en Samoa*, (54-69). Barcelona: Ed. Laia.
- Méndez, Lourdes. (2007). *Antropología feminista*. Madrid: Síntesis.
- Moncó, Beatriz. (2011). *Antropología del género*. Madrid: Síntesis.
- Moore, Henrieta [1988] (1991). *Antropología y feminismo*. Madrid: Cátedra.
- Reiter, Rayna R. (1975). *Toward an Anthropology of Women*. Monthly Review Press.
- Rodó-Zarate, Maria (2021) *Interseccionalidad*. Ed. Bellaterra.
- Rosaldo, Michelle i Lamphere, Louise (1974). *Woman, Culture and Society*. Stanford University Press.
- Segato, Rita Laura (2003). Las estructuras elementales de la violencia. Contrato y estatus en la etiología de la violencia. En *Las estructuras elementales de la violencia. Ensayos sobre género entre la antropología, el psicoanálisis y los derechos humanos* (p. 131-149). Buenos Aires: Universidad Nacional de Quilmes.
- Stolcke, Verena. (2003). La mujer es puro cuento: la cultura del género. *Quaderns de l'Institut Català d'Antropologia*, (19), 69-95.

Suarez, Liliana. (coord.) (2008). *Feminismos en la antropología. Nuevas propuestas críticas*. San Sebastián: Ankulegi.

La bibliografia específica de cada bloc temàtic es facilitarà mitjançant el Campus Virtual.

Programari

No es requereix programari específic

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre.
A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través d'aquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Tipus de docència	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(TE) Teoria	1	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(PAUL) Pràctiques d'aula	1	Català	primer quadrimestre	matí-mixt